اخبار کوتاه

افتتاح کم‌رونق نمایشگاه بانک، بیمه و بورس

چهاردهمین نمایشگاه بین‌المللی صنعت مالی (بورس، بانک و بیمه) درحالی افتتاح شد که هیچکدام از مدیران ارشد وزارت اقتصاد و مسئولان ارشد سه حوزه مذکور در این افتتاحیه حاضر نشدند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا: دیروز مراسم افتتاحیه چهاردهمین نمایشگاه صنعت مالی در نمایشگاه بین‌المللی برگزار شد و درحالی که قرار بود جمعی از مسئولان این صنعت در مراسم افتتاحیه حضور داشته باشند، این اتفاق رخ نداد.

بر این اساس، ربان مراسم افتتاحیه با حضور دبیر سندیکای بیمه، قائم مقام بیمه مرکزی و رئیس امور نمایشگاه‌ها برپا شد.

پیشتر سازمان بورس اعلام کرده بود که پس از برگزاری ۱۲ دوره نمایشگاه تخصصی بورس، بانک و بیمه توسط «سازمان بورس و اوراق بهادار»، از سال گذشته نهاد ناظر بازار سرمایه، اصراف خود را از «برگزاری» و «حضور» در این نمایشگاه سالانه به شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی اعلام کرده است.

قیمت سکه ۱۴ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان

قیمت هر قطعه سکه تمام بهار آزادی طرح جدید دیروز یکشنبه ۲ مرداد ۱۴۰۱ در بازار آزاد تهران به ۱۴ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان رسید.

به گزارش پیام آشنا، قیمت هر قطعه سکه تمام بهار آزادی طرح جدید دیروز یکشنبه ۲ مرداد ۱۴۰۱ در بازار آزاد تهران به ۱۴ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان رسید.

قیمت هر قطعه سکه تمام بهار آزادی طرح قدیم نیز ۱۴ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان، هر قطعه نیم سکه ۸ میلیون و ۱۵۰ هزار تومان، ربع سکه ۵ میلیون و ۱۵۰ هزار تومان و هر قطعه سکه یک گرمی ۳ میلیون و ۵۰ هزار تومان است.

قیمت هر اونس طلا در بازارهای جهانی نیز ۱۷۲۸ دلار و ۱۵ سنت و هر گرم طلای ۱۸ عیار در بازار تهران یک میلیون و ۳۵۲ هزار و ۷۸۰ تومان است.

دو سال معافیت حق بیمه در ازای جذب فارغ التحصیلان

آن دسته از کارفرمایانی که نیروی کار مورد نیاز خود را از بین فارغ التحصیلان دانشگاهی جذب کنند به مدت دو سال از معافیت حق بیمه سهم کارفرما برخوردار خواهند شد.

به گزارش پیام آشنا، طرح اعمال مشوق‌های بیمه کارفرمایی براساس بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه سنوانی برنامه ششم توسعه و در چارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی با هدف تحرک بخشی به بازار کار به اجرا درآمده است.

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در چند سال اخیر این طرح را در حمایت از کارفرمایان به ویژه صاحبان کسب و کارهای آسیب دیده از کرونا و ایجاد اشتغال به منظور ترغیب و تشویق کارفرمایان کارگاه‌های تولیدی و خدماتی به استفاده از نیروی کار جدید، تهیه کرده و در دستور کار قرار داده است.

به موجب این طرح، کارفرمایان کارگاه‌ها و موسسات مشمول در صورت بکارگیری نیروی کار جدید از مشوق های بیمه‌ای به مدت دو سال بهره‌مند می‌شوند.

بورس

سایه سنگین سیاست‌های بانک مرکزی بر بازار سهام فرسایشی

بازار سهام با وجود گزارش‌های سودآور شرکت‌ها و صنایع بورسی از جمله پالایشی‌ها اما با تداوم افزایش نرخ بهره بانکی به دنبال خروج پول خود از بازار است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، بورس تهران دیروز با تداوم افزایش نرخ بهره بانکی از سوی بانک مرکزی، شاهد سنگینی وزن فروشندگان سهام در برابر خریداران بود که اگرچه بر ارزندگی سهام توافق دارند اما سیاست‌های پولی بانک مرکزی و انتظار برای افزایش نرخ سود بانکی را مهلک ترین ابزار برای از بااندختن بازار سهامی می‌دانند که با وعده‌های بسیار انتخاباتی درباره سهامداران را امیدوار کرده بود.

در مقابل اما با تداوم افزایش نرخ تورم، چاه‌های برای بانک مرکزی باقی نمانده تا برای پنهان کردن جهره زشت و پلید تورم در پس نماگرهای پولی، نرخ سود بانکی را برای مدتی افزایش دهد.

دیروز گروه پالایشی‌ها نیز پس از بازگشت از مجامع سالیانه و با وجود سودآوری‌های قابل تأمل، تحت تأثیر روند کلی معاملات با افزایش عرضه از سوی حقیقی هایی مواجه بود که عطای بورس را به لقای چشم انداز سودآور آن بخشیده بود هرچند که معامله گران بلند مدتی در بازار بودند که سهم پالایشی‌ها را همچنان جمع آوری می‌کردند.

در پایان معاملات دیروز یکشنبه دوم مرداد ماه ۱۴۰۱ شاخص کل قیمت و بازده نقدی بورس تهران با کاهش ۹.۵۸۷ و احدی به یک میلیون و ۴۶۳ هزار واحد رسید. شاخص کل هم وزن اما با کاهش ۴.۲۹۶ واحدی عدد ۴۰۰ هزار و ۲۱۸ واحد را به نمایش گذاشت.

شاخص بازار اول اما در حالی با ۷۸۶ واحد کاهش روی رقم یک میلیون و ۱۰۱ هزار واحد درجا زد که شاخص بازار دوم با ۱۹ هزار و ۴۴ واحد کاهش، به عدد ۱میلیون و ۸۵۶ هزار واحد رضایت داد.

در بورس تهران دیروز ۳ میلیارد و ۴۸۲ میلیون سهم و اوراق مالی قابل معامله در ۳۰۵ هزار و ۶۰۲ نوبت داد و ستد شد که ارزشی بالغ بر ۵ هزار و ۴۶۴ میلیارد تومان را در برداشت.

در فرابورس نیز شاخص کل این بازار با ۲۳۳ واحد کاهش به رقم ۱۹ هزار و ۱۸۱ واحد دست یافت. در این بازار، طی روز جاری ۲ میلیارد و ۳۲ میلیون سهم و اوراق مالی قابل معامله به ارزش بیش از یک هزار و ۶۷۳ میلیارد تومان معامله شد.

اصلی ترین نمادهای تأثیر گذار بر افت دیروز شاخص کل بورس تهران به ترتیب نمادهای "گگل" با ۲۰۰۸ واحد، "میدکو" با ۱۴۷۷ واحد و "ومعادن" با ۱۱۸۹ واحد کاهش بودند در مقابل اما نمادهای معاملاتی "شپنا" با ۱۰۷۶ واحد، "شبندر" با ۹۶۸ واحد و "شتران" با ۷۰۰ واحد افزایش، بالاترین تأثیر مثبت بر روی شاخص کل بورس تهران را به خود اختصاص دادند.

رئیس سازمان صمت البرز خبر داد:

رتبه نخست البرز در پرداخت تسهیلات رونق تولید

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان البرز گفت: البرز طی سه سال اخیر و چهار ماهه نخست امسال رتبه اول پرداخت تسهیلات رونق تولید را به خود اختصاص داده است.

به گزارش پیام آشنا، رامین ربیعی دیروز در سی و سومین جلسه کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید البرز که استانداری برگزار شد، اظهار کرد: از ابتدای امسال و در قالب مصوبات کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان، تاکنون ۱۶ هزار ۸۶۳ میلیارد ریال تسهیلات رونق تولید به واحدهای صنعتی البرز پرداخت شده و استان البرز در این شاخص رتبه اول کشوری را به خود اختصاص داده است.

وی افزود: در این مدت از مجموع ۲۵۴ درخواست واصله برای پرداخت تسهیلات رونق تولید، ۲۰۷ مورد به بانک معرفی شده است، که از این تعداد ۱۵۷ مورد عملیاتی شده و

تسهیلات درخواستی واحدهای صنعتی استان با همکاری مناسب بانک‌های عامل پرداخت شده است.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان البرز بیان کرد: در حال حاضر تسهیلاتی تحت عنوان برنامه تولید و اشتغال ذیل بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۹۷ و ۹۸ تعریف شده است که ۵۰ درصد تسهیلات مذکور از منابع داخلی بانک‌ها و ۵۰ درصد بعدی آن از منابع صندوق توسعه ملی تأمین می‌شود.

وی تصریح کرد: بر اساس قانون، واحدهای دریافت کننده این تسهیلات در صورت تثبیت اشتغال برای واحدهای فعال و افزایش اشتغال برای طرح‌های نیمه تمام، می‌توانند از بسته حمایتی سه درصدی یارانه دولت برخوردار شوند که این یارانه پس از تأیید کمیته نظارت بر تسهیلات به سرعت اعمال شده و از اقساط وام گیرنده کسر خواهد شد.

ربیعی خاطرنشان کرد: تسهیلات برنامه تولید و اشتغال در سه حوزه تسهیلات سرمایه در گردش، تسهیلات نوسازی و بازسازی و تسهیلات تکمیل طرح‌های نیمه تمام ارائه می‌شود که هم اینک استان البرز توانسته است تعهد کشوری پرداخت این وام را به صورت کامل انجام دهد و به لحاظ عملکردی در این حوزه رتبه نخست کشوری و در مجموع رتبه دوم کشوری را به خود اختصاص داده است.

وی متذکر شد: تا سال ۱۴۰۱ استان البرز موفق شده در روند اعطای تسهیلات تبصره ۱۸ با ارائه تسهیلات به ۱۸۰ واحد تولیدی به مبلغ ۳۶ هزار و ۸۷۰ میلیارد ریال، رتبه دوم کشور را در این زمینه کسب نماید.

مدیر عامل شرکت گاز استان خبر داد:

گازرسانی به ۴۰ واحد صنعتی البرز در سه ماهه اول سال

مدیر عامل شرکت گاز البرز گفت: تا پایان خرداد ماه به ۴۰ واحد صنعتی خرد و عمده در استان البرز گازرسانی شده است.

به گزارش پیام آشنا، سید رضا غفاریان با بیان اینکه استان البرز با جای دادن صنایع متفاوت جزء و کل کشور در خود جایگاه ویژه‌ای را در این زمینه به خود اختصاص داده است، اظهار کرد: شرکت گاز در این استان اهتمام دارد تا با گازرسانی به این صنایع در سالی که با عنوان «تولید، دانش بنیان اشتغال آفرین» نامگذاری شده است نقش خود را در این زمینه به خوبی انجام دهد.

وی با بیان اینکه هر چند شرکت گاز استان البرز شعار «سالی به پادماندنی در گازرسانی جهادی به روستاها» را انتخاب کرده است، ادامه داد: با این حال این شرکت از ارائه خدمات به صنایع خرد و

کلان در این استان غفلت نکرده و از ابتدای سال ۱۴۰۰ تا پایان خرداد سال جاری به ۳۱۳ واحد صنعتی بزرگ و کوچک گازرسانی کرده است، که این تعداد در سال گذشته ۲۷۳ صنایع جزء و عمده بوده است.

مدیر عامل شرکت گاز استان البرز با اعلام گازرسانی به ۴۰ واحد صنعتی خرد و عمده در سه ماهه نخست سال جاری خاطرنشان کرد: با توجه به استراتژی کلان نظام برای اشتغال زایی در بخش های مختلف که این هدف در شعارهای سال که توسط مقام عظمای ولایت انتخاب شده متبلور است و حضور صنایع ملی در این استان این شرکت تمام تسهیلات لازم را برای ارائه خدمات لازم به این صنایع را فراهم کرده و همه صنعتگران برای رفع معضلات احتمالی می توانند روزهای سه شنبه از ساعت ۹ تا ۱۱ با از گرفتن وقت قبلی با اینجانب دیدار داشته باشند.

غفاریان تأکید کرد: ۴ هزار و ۵۸۴ صنایع جزء و عمده استان البرز از ابتدای عملیات گازرسانی تا پایان اسفند ۱۴۰۰ گاز دار شده اند که این رقم تا پایان خرداد سال جاری به ۴ هزار و ۶۲۴ رسیده است.

اتمام حجت مالیاتی؛ تا ماه بعد مالیات ندهید، اموالتان توقیف می‌شود!

سازمان امور مالیاتی در اطلاعیه‌ای به صاحبان خانه و خودروهای لوکس که تاکنون مالیات خود را نپرداخته‌اند، اعلام کرد که تا یک ماه دیگر برای پرداخت مالیات فرصت دارند، در غیر اینصورت از طریق عملیات اجرایی و توقیف اموال آن‌ها نسبت به وصول مالیات اقدام می‌کند.

به گزارش پیام آشنا سازمان امور مالیاتی در اطلاعیه‌ای اعلام کرد: پیرو اعلام مالیات واحدهای مسکونی گران قیمت و مالیات مالکان خودروها با مجموع ارزش بیش از یک میلیارد و تومان در اجرای حکم بند(ج) و (ش) تبصره(۶) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، برگ اجرایی وصول مالیات مذکور برای مالکان واحدهای یاد شده که تاکنون نسبت به پرداخت مالیات متعلق اقدام نکرده‌اند، صادر و از طریق درگاه ملی خدمات الکترونیکی سازمان امور مالیاتی کشور به نشانی mytax.gov.ir آنها ابلاغ و از طریق پیامک نیز اطلاع رسانی شده است.

بنابراین، این اشخاص حداکثر یک ماه فرصت دارند با مراجعه به درگاه مذکور نسبت به پرداخت مالیات اقدام کنند. در غیر اینصورت از طریق عملیات اجرایی و توقیف و بازداشت اموال اعم از منقول و غیر منقول نسبت به وصول مالیات و ۱۰ درصد آن به عنوان هزینه اقدام خواهد شد.

همچنین، مؤدیان گرامی معترض به مالیات اعلامی از سوی سازمان امور مالیاتی می‌توانند در سامانه مذکور با ثبت "عدم پذیرش" مراتب اعتراض خود را اعلام تا به اعتراض آنها رسیدگی شود.

طبق این گزارش، نرخ مالیات سالانه خانه‌های لوکس نیز به شرح ذیل است:

۱- نسبت به مازاد ۱۰ میلیارد تا ۱۵ میلیارد تومان: یک در هزار

۲- نسبت به مازاد ۱۵ میلیارد تا ۲۵ میلیارد تومان: دو در هزار

۳- نسبت به مازاد ۲۵ میلیارد تا ۴۰ میلیارد تومان: سه در هزار

۴- نسبت به مازاد ۴۰ میلیارد تا ۶۰ میلیارد تومان: چهار در هزار

۵- نسبت به مازاد ۶۰ میلیارد تومان به بالا پنج در هزار

همچنین، نرخ مالیات سالانه مجموع ارزش روز انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین به شرح زیر است:

۱- تا مبلغ ۱۵ میلیارد تومان نسبت به مازاد یک میلیارد تومان معادل یک درصد

۲- تا مبلغ سه میلیارد تومان نسبت به مازاد ۱۵ میلیارد تومان معادل دو درصد

۳- تا مبلغ ۴۵ میلیارد نسبت به مازاد سه میلیارد تومان معادل سه درصد

۴- نسبت به مازاد ۴۵ میلیارد معادل چهار درصد

از سوی دیگر، بررسی عملکرد سه ماهه درآمدهای مالیاتی در سالجاری نشان می‌دهد که در این مدت، معادل ۵ میلیارد و ۸۵۳ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان مالیات از واحدهای مسکونی گران قیمت اخذ شده است.

همچنین، در سه ماهه ابتدایی امسال معادل ۳۴ میلیارد و ۴۵۵ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان مالیات از انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین دارای شماره انتظامی شخصی گران قیمت گرفته شده است.

یخبندان اقتصاد ترکیه در زمستان

جهان در حال گذر از نوسانات اقتصادی تاریخی است که از همه‌گیری کرونا و پیامدهای آن شروع می‌شود و بحران انرژی، قیمت‌های بالا و تورم در نتیجه جنگ روسیه علیه اوکراین به معنای واقعی کلمه اقتصاد جهانی را در سراسر جهان از مسیر رشد خارج کرد. اوئت ایسیک اوینسوندی، ترک زبان در مقاله‌ای که توسط روزنامه ترکیه‌ای "استقلال" منتشر شد، گفته است که جهان در زمستان امسال با کمبود انرژی مواجه خواهد شد که بحران تورم را تشدید خواهد کرد به گفته شکیب اوداجیچ، رئیس سازمان تجارت جهانی، قیمت گاز طبیعی که به ۱۳۰۰ دلار رسیده است، ممکن است تا ۶ هزار دلار افزایش یابد و به نظر می‌رسد بدترین وضعیت هنوز در راه است.

این نویسنده در ادامه مقاله خود این سؤالات را مطرح کرده است که آیا سوخت و گاز پیدا خواهیم کرد؟ آیا ماقادر به پرداخت هزینه آنها خواهیم بود؟ این سؤالات به ما امکان می‌دهد تا درک بهتری از سناریوهای بد پیش رو داشته باشیم.

این نویسنده خاطرنشان می‌کند که پوشش قبوض انرژی یک مسئله جدی برای ذخایر ارزی ترکیه است، به ویژه با توجه به "بحران ارزی" که در دسامبر گذشته رخ داد، زمانی که شرکت خط لوله نفت و گاز ترکیه شروع به خرید ارز از بازار آزاد کرد و ۹۲۹ میلیون دلار از بانک دویچه برای خرید LNG از خارج از کشور وام گرفت.

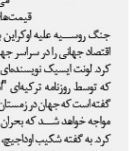

به گزارش پیام آشنا، جهان در حال گذر از نوسانات اقتصادی تاریخی است که از همه‌گیری کرونا و پیامدهای آن شروع می‌شود و بحران انرژی، قیمت‌های بالا و تورم در نتیجه جنگ روسیه علیه اوکراین به معنای واقعی کلمه اقتصاد جهانی را در سراسر جهان از مسیر رشد خارج کرد. اوئت ایسیک اوینسوندی، ترک زبان در مقاله‌ای که توسط روزنامه ترکیه‌ای "استقلال" منتشر شد، گفته است که جهان در زمستان امسال با کمبود انرژی مواجه خواهد شد که بحران تورم را تشدید خواهد کرد به گفته شکیب اوداجیچ، رئیس سازمان تجارت جهانی، قیمت گاز طبیعی که به ۱۳۰۰ دلار رسیده است، ممکن است تا ۶ هزار دلار افزایش یابد و به نظر می‌رسد بدترین وضعیت هنوز در راه است.

این نویسنده در ادامه مقاله خود این سؤالات را مطرح کرده است که آیا سوخت و گاز پیدا خواهیم کرد؟ آیا ماقادر به پرداخت هزینه آنها خواهیم بود؟ این سؤالات به ما امکان می‌دهد تا درک بهتری از سناریوهای بد پیش رو داشته باشیم.

این نویسنده خاطرنشان می‌کند که پوشش قبوض انرژی یک مسئله جدی برای ذخایر ارزی ترکیه است، به ویژه با توجه به "بحران ارزی" که در دسامبر گذشته

مدیر کل امور مشترکان توانیر خبر داد:

کاهش ۳ درصدی سرانه مصرف برق مصارف خانگی

مدیرکل دفتر مدیریت انرژی و برنامه‌ریزی امور مشترکان توانیر از منفی شدن ۳ درصدی رشد مصرف برق بخش خانگی و همچنین آخرین آمار مشترکان پرمصرف خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، عبدالامیر یاقوتی، رشد مصرف برق بخش خانگی را در ۴ ماه ابتدای سال نسبت به سال گذشته منفی عنوان کرد و گفت: امسال به رغم افزایش تعداد مشترکان خانگی، رشد سرانه مصرف در این بخش حدود ۳ درصد کاهش داشته است که اقدماتی نظیر اصلاح تعرفه برق، پاداش صرفه‌جویی مصرف، فرهنگ‌سازی و مدیریت مصرف از عوامل اصلی این کاهش به شمار می‌رود.

یاقوتی در خصوص وضعیت سرانه مصرف برق در کشور تأکید کرد: سرانه مصرف برق ما نسبت به متوسط جهانی و کشورهای مشابه که بهای برق آن‌ها واقعی است، بالاتر بوده، چرا که نسبت به استفاده درست از انرژی حساسیت‌های لازم را نداریم.

وی افزود: میزان پیک‌سایی پیش‌بینی‌شده در دوره اوج بار مصرف امسال حدود ۹ هزار مگاوات بوده که تا کنون در همین حدود نیز محقق شده است. این میزان همکاری با جمع مصرف برق استان‌های تهران و قم در پیک بار برابری می‌کند و معادل ۹ نیروگاه هزارمگاواتی در پیک‌سایی شبکه تأثیر داشته است.

مدیرکل دفتر مدیریت انرژی و برنامه‌ریزی امور مشترکان توانیر خاطرنشان کرد: تاکنون حدود ۲۵۰ میلیارد تومان پاداش صرفه‌جویی، صرفاً برای مشترکان خانگی لحاظ شده است که ۱۱ میلیون و ۳۲۵ هزار و ۱۱۰ مشترک معادل ۴۰ درصد قبوض صادره مشترکان خانگی را شامل می‌شود و بیشترین تمامی مشترکانی که در دوره اوج بار امسال الگو را رعایت کردند و مصرف برقشان نسبت به دوره مشابه سال قبل کاهش داشته، مشمول پاداش صرفه‌جویی در طرح ۱-۵ شدند.

یاقوتی مصرف برق ۸۰ درصد مشترکان خانگی در دوره گرم امسال را تا سقف الگوی مصرف ذکر کرد و افزود: ۱۰ درصد مشترکان خانگی تا ۱۵ برابر الگو، ۶ درصد بین ۱۵ تا ۲ برابر الگو و ۴ درصد دیگر نیز بیش از ۲ برابر الگو مصرف برق داشته‌اند.

مدیرکل دفتر مدیریت انرژی و برنامه‌ریزی امور مشترکان تصریح کرد: متوسط مصرف ماهانه ۸۰ درصد مشترکان خانگی در مناطق عادی ۲۷۵ کیلووات‌ساعت، ۱۰ درصد ۳۷۵ کیلووات ساعت، ۶ درصد ۵۲۰ کیلووات ساعت و ۴ درصد ۹۰۰ کیلووات ساعت است.

لازم به ذکر است که تعرفه مازاد بر الگوی مصرف برق مشترکان پرمصرف خانگی به صورت غیربارانه‌ای باید پرداخت شود.

یاقوتی درباره پاداش‌های تشویقی سایر مصارف گفت: مشترکان کشاورزی که طبق مصوبه دولت ۵ ساعت در روز با برنامه‌های صنعت برق همکاری کنند، صد درصد بهای برق آن‌ها بخشوده می‌شود، اما پاداش همکاری صنایع متناسب با دوره همکاری و توان کاهش یافته محاسبه می‌شود که به طور متوسط ۳ برابر مبلغ انرژی جابه‌جا شده مشمول تشویق می‌شوند و معمولاً بین ماه‌های مهر و آبان در قبوض برق آن‌ها اعمال می‌شود.

وی میزان همکاری بخش کشاورزی با برنامه‌های پیک‌سایی صنعت برق در ساعات اوج بار را تاکنون به طور متوسط ۲۰۰۰ مگاوات و بخش صنعت را متوسط ۴۷۰۰ مگاوات عنوان و تصریح کرد: بخش صنعت در دو بخش شامل مشترکان صنعتی بخش انتقال به میزان ۲۵۰۰ مگاوات و مشترکان صنعتی بخش توزیع به میزان ۲۲۰۰ مگاوات همکاری داشتند.

به گفته آقای مدیرکل دفتر مدیریت انرژی و برنامه‌ریزی امور مشترکان، ادارات نیز علاوه بر حدود ۷۰۰ مگاوات کاهش مصرف، ۵۰۰ مگاوات مولدهای خودتامین خود را در پیک بار به مدار آوردند.

یادداشت

بار سنگین مقابله با انحصار

وضعیت صنعت خودرو در ایران، گویاترین شاهد شکست دخالت‌های دولت در عرصه‌هایی است که بازار می‌تواند کارش را انجام دهد. آنچه در این صنعت اتفاق افتاده، این است که انحصاری ایجاد شده است که توجیهی ندارد و برای مقابله با اثرات منفی این انحصار، سیاست‌هایی اتخاذ شده که وضع را بدتر کرده است.

گفته می‌شود که بازار خودرو در ایران انحصاری است. این گفته درست است؛ ولی تبصره‌ای بر آن مترتب است که به آن خواهم پرداخت. از یک نظر، این بازار در حال حاضر انحصاری است؛ چرا که ویژگی اصلی رقابت، یعنی اخراج تولیدکننده ناکارآمد از بازار در اینجا معنا ندارد. دیدگاه اقتصادی انحصار می‌گوید که انحصار، اگر با مقررات‌گذاری مناسب همراه نباشد، هزینه‌های فراوانی به اقتصاد تحمیل می‌کند؛ چرا که سبب می‌شود، تولیدکننده با تولید کمتر از حد بهینه اجتماعی، قیمتی بالاتر از آنچه هزینه‌ها ایجاب می‌کنند، تحمیل کند و همزمان سبب می‌شود، تولیدکنندگان ناکارآمد باقی بمانند و مانع ورود تولیدکنندگان کارآمد شوند. هر دو مورد فوق در بازار خودرو به‌وضوح قابل مشاهده است. اگر بازاری به دلیل ویژگی‌های کالا یا ساختار صنعت، انحصاری باشد و منافع اجتماعی هم در حفظ انحصار باشد، باید از طریق مقررات‌گذاری، اثر منفی انحصار را کاهش داد. همین نظریه سبب شده است تا برخی به قیمت‌گذاری دستوری بازار خودرو به‌عنوان راه‌حل اقتصادی برای انحصار در این بازار اشاره کنند. این استدلال، مبنای اقتصادی ندارد؛ چون منافع اجتماعی در حفظ انحصار نیست.

تبصره‌ای که به انحصاری بودن بازار خودرو وارد است، این است که این کالا اصولا ماهیت انحصاری ندارد؛ بنابراین راه‌حل آن از میان بردن انحصار است؛ نه مقررات‌گذاری. انحصار وقتی منطق اقتصادی دارد که حضور چند شرکت در بازار و شکستن بازار باعث افزایش هزینه‌ها می‌شود. بزرگ بودن نسبی بازار ایران به همراه وجود بازار جهانی برای خودرو این منطق را از بازار خودرو می‌گیرد. تنها دلیلی که نشان می‌دهد بازار خودرو انحصاری است، این است که رابطه‌ای غیراقتصادی بین این صنعت و سیاستگذار شکل گرفته که سیاستگذار در قبال انواع مزایایی که از این صنعت می‌گیرد، رقابت را از این بازار حذف کرده و اجازه داده است تا تولیدکنندگان، هزینه‌های گزافی به مردم تحمیل کنند.

حتی اگر بر مبنای این نظریه قضاوت کنیم، آنچه در بازار خودرو اتفاق می‌افتد، مقررات‌گذاری برای حفظ منافع اجتماعی نیست. روش مرسوم در مقابله با انحصار این است که تولیدکننده را مجبور کنند با افزایش تولید کالا، قیمت را تا حدی که ناظر بازار بر مبنای هزینه‌ها تعیین می‌کند، پایین بیاورد. تعیین قیمت بر مبنای هزینه‌ها عوقبتی دارد که حتی در کارآمدترین سیستم‌های نظارتی هم مشکل‌زا می‌شود؛ چرا که تولیدکنندگان، هزینه‌های اضافی ایجاد می‌کنند تا قیمت بالاتری از ناظر درخواست کنند. نکته مهم این است که کاهش قیمت از طریق افزایش تولید حاصل می‌شود؛ نه به واسطه فرمان و حکم سازمان ناظر. آنچه در این بازار است، چیزی نیست جز قیمت‌گذاری دستوری با اهداف سیاسی و تمامی معایب قیمت‌گذاری دستوری بر آن مترتب است.

در خصوص معایب قیمت‌گذاری دستوری در مورد کالاهایی که بازار می‌تواند قیمت را ظاهر کند، بسیار گفته شده است؛ ولی هر چه گفته شود، باز هم کم است. قیمت از کمیابی منابع خبر می‌دهد و جز از طریق رفتار هزاران و میلیون‌ها فردی که در بازار حضور دارند، نمی‌تواند اثر خود در تخصیص بهینه منابع را بر اقتصاد بگذارد. قیمت‌گذاری دستوری نشاندن یک فرد یا سازمان اداری در مقامی است که جای بدهبستان هزاران و میلیون‌ها فرد با خواست‌ها و انگیزه‌های متفاوت و متغیر است. تغییر شرایط اقتصادی از طریق تغییر رفتار هزاران و میلیون‌ها فرد وارد معادلات می‌شود و با تغییر قیمت، باعث حرکت مستمر به سوی بهینگی می‌شود. هیچ فرد، سازمان و مجموعه‌ای، هرقدر هم که به کارشناسان خبره مجهز باشد، نمی‌تواند جای رفتار آدم‌ها را بر مبنای انگیزه‌های آنها بگیرد؛ به همین دلیل، قیمت‌گذاری دستوری نمی‌تواند در تخصیص منابع، بهینه عمل کند.

در مورد بازار خودرو، مانند بسیاری از بازارهای متأثر از دخالت دولت، بیهودگی و بلکه مضر بودن قیمت‌گذاری دستوری کاملا مشهود است. قیمتی که برای خودرو تعیین می‌شود، غالبا از آنچه در بازار وجود دارد، کمتر است. این امر علاوه بر ایجاد رانت برای افرادی که به خودرو با قیمت رسمی دسترسی دارند، سبب شده است تا زیان انباشته‌ای برای خودروسازان شکل بگیرد که در نهایت به بودجه عمومی منتقل می‌شود. از سوی دیگر، این نوع قیمت در مقایسه با قیمت خودروهای با کیفیت مشابه در بازار جهانی بسیار بالاتر است. وقتی این دو را کنار هم می‌گذاریم، تنها نتیجه‌ای که حاصل می‌شود، این است که حجم ناکارآمدی و اتلاف منابع در این صنعت بسیار بالاست.

همچنین بازار آزاد خودرو همیشه وجود داشته و قیمتی را که ماحصل رفتار افراد بود، آشکار کرده است. در نتیجه، اصرار بر قیمت‌گذاری دستوری جز اتلاف منابع و ایجاد رانت برای افراد خاص، حاصلی نداشته است. در این بازار، حتی اصرار به کشف قیمت از طریق بورس که اخیرا مطرح شده است، هم منطقی ندارد؛ چرا که قیمت این کالا در بازار آزاد مستقل از دخالت‌های دولت به صورت مستمر کشف و آشکار می‌شود. جایی که قیمت بازار به‌وضوح آشکار شده است، سخن از کشف قیمت بی‌معنی است. به نظر می‌رسد، تنها دلیلی که بر وارد کردن بورس در این بازار دیده می‌شود، امتناع دولت از باز کردن این بازار و تمایل به ادامه کنترل‌های سیاستگذار است. این بار از طریق بورس است. ساختار اشاره‌شده، بازار خودرو را هم به مانشان می‌دهد.

این راه‌حل در تغییر روش قیمت‌گذاری به سازمان قیمت‌گذار نیست؛ بلکه در برداشتن انحصار است. این کالا ماهیت انحصاری ندارد و به نظر می‌رسد که دولت صرفا در حال کاهش دخالت در این بازار و افزایش رقابت اقتصادی در میان خودروسازان داخلی هم ندارد. واردات خودرو که چندی است مورد توجه برخی از تصمیم‌گیران قرار گرفته است، می‌تواند انحصار تحمیل‌شده از سوی سیاست به آن را از میان بردارد. به‌سادگی می‌توان نشان داد که واردات خودرو، اگر انحصاری نباشد، می‌تواند به‌عنوان انگیزه مثبت برای افزایش کارآمدی و جریمه‌ای برای اتلاف منابع تلقی شود. واردات خودرو الزاما به معنای ورشکست شدن تمامی خودروسازان داخلی نیست، بلکه فقط خودروسازانی که نمی‌توانند خود را کارآمدتر کنند، از بازار خارج می‌شوند. در مقابل، تولیدکنندگانی که می‌توانند از مزایای داخلی اقتصاد برای تولید کارآمد استفاده کنند، رشد خواهند کرد.

در انتها لازم است ذکر شود که واردات خودرو فقط در صورتی موثر خواهد بود که واردات انحصاری نباشد و به انحصار خودروسازان هم دامن نزند. تعیین سقف یا کف قیمت یا نوع خودرو یا ساخت آن یا ده‌ها متغیر دیگر، منطقی ندارد. تنها محدودیت لازم برای واردات، رعایت استانداردهای معمول ایمنی و محیط‌زیستی است. میزان واردات که طبعا با شرایط اقتصادی متغیر خواهد بود، با تعیین تعرفه‌های ساده برای مدت زمان مشخص و کاهش تعرفه‌ها در طول زمان قابل کنترل است. منطق این کنترل هم این است که خودروسازان داخلی به جای دریافت شوک‌های قوی، به‌تدریج به سمت بهبود عملکرد خود و ارائه محصولی که در آن قیمت منعکس‌کننده کیفیت باشد، پیش بروند و در صورتی که نتوانند این کار را انجام دهند، جای خود را به تولیدکنندگانی بدهند که قادرند از منابع، بهتر استفاده کنند.

دکتر حسین عباسی
Alborz.payam@gmail.com